

1968

Τυτ...
Έκόντρας

77684

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΑΤΣΗΣ

Δέκα χρόνια μετά τόν θάνατό του.

"Αν θά βγῶ θά βγῶ πυροβολῶντας". Μιά σταθερή φωνή βγήκε ἀπό τό κρυσφήγετο καί ξάφνιασε τούς πάνοπλους "Αγγλους στρατιῶτες, πού μέ ἔκδηλη ἀγωνία καί ἀνησυχία εἶχαν ἀσφυκτικά περικλυμένο τό σπίτι, στριμωγμένοι πίσω ἀπό τίς ὀφθαλμικές πόρτες καί τά παράθυρα. Ἀμέσως μετά μιᾶ δυνατή ἔκρηξη χειροβομβίδας καί ἡ νεκρική σιγή ἀπλώθηκε στίς βουνοπλαγιές τοῦ Δικώμου.

ἤρεμα τῶν Πυροβολῶντων

Ἦταν ἡ ἀπάντηση τοῦ Κυριάκου Μάτση στήν πρόσκληση τοῦ "Αγγλου Ἀξιωματικοῦ γιά νά παραδοθῆ. Γνήσια Ἑλληνική, βγαλμένη μέσα ἀπό τούς αἰῶνες καί τήν παράδοση, πού κλείνει μέσα της ὁλόκληρο τό Ἑλληνικό μεγαλεῖο καί τήν δόξα. Τίμια, πρό πάντων εἰλικρινής, ἀποφασιστική, πού δείχνει ὅλη τήν πίστη καί τήν παλληκαριά τοῦ ἀγωνιστῆ.

① Ἀν θά βγῶ

Μπροστά στόν θαυμασμό καί τό δέος πού προκαλοῦν στόν καθένα μας τά λόγια τοῦ Μάτση, οἱ "Αγγλοι τάχασαν. Ἡ σκέψη σταμάτησε σπῆν κρίσιμη καί τόσο μεγάλη αὐτήν στιγμή. Τά χέρια τινάχτηκαν μηχανικά ἀπό δειλία, αὐτοσυντήρηση, ντροπή, ἐγωισμό καί ἡ χειροβομβίδα τοῦ θανάτου κατακομμάτιασε τό παλληκάρι, πού περίμενε ἤρεμα ν' ἀκούσῃ τήν ἐπόμενη λέξη τοῦ "Αγγλου Ἀξιωματικοῦ.

Τί θά μπορούσαν ὅμως νά προσθέσουν; Ἡ ἀπάντηση ἦταν τόσο ἀπόλυτη, ὅσο ἀπόλυτος καί εὐθύς ἦταν ὁ Μάτσης σάν ἄνθρωπος καί σάν ἀγωνιστής. Καί δέν ἦταν ἡ πρώτη φορά πού ἀπεστόμωσε τούς "Αγγλους.

Γενάρη 21 1956

Στά Κρητητήρια τῆς Ὁμορφίτας, ὅταν οἱ "Αγγλοι προσπάθησαν νά τόν δωροδοκήσουν, ἔδωσε πάλι τήν Ἑλληνική ἀπάντηση. " Οὐ περί χρημάτων τόν ἀγῶνα ποιοῦμεθα".

Χαρλίγγη τῶν πρότερον ἦν ἐν χέραι γιά νά τῶν μεταδώσῃ τῆ πύ ἀριβὰ μολκὰ τῶν ὀργάνων οἱ Μάτση... κτύπησε βροχίονα ἐν χέραι τῶν τραπεζῶν, κ' ἀδύνατος. Ἐξοχικὰ αἱ περί χρημάτων τῶν ἀγῶνα ποιοῦμεθα ἐπὶ περί ἀριβὰ

Ἡ πίστη του στόν ἄγωνα καί ἡ ἀφοσίωση του στό καθήκο
θά μείνουν ὑπόδειγμα γιά ὅσους ἀγωνίζονται καί θυσιάζονται.
Ἄπλός ἀλλά μέγας σάν ἄνθρωπος, πνευματικός, ἀνήσυχος, ὀλο-
κληρωμένος, ἀσκοῦσε μιά μαγνητική γοητεία σέ ὅσους τόν γνώρισαν.

Μέ ἔμφαση τόνιζε πάντοτε καί φαινόταν νά τῶνειώθε πραγμα-
τικά πώς " ἕνας τίμιος καί ἄγνός ἀγωνιστής δέν πρέπει νά ἀνέχε-
ται τήν σύλληψη ἀπό τόν ἐχθρό, μάλιστα ὅταν ἔχει προηγουμένως
συλληφθῆ καί δραπετεύσῃ".

Οἱ θεωρητικές ἀρχές πάνω στές ὁποῖες στήριζε τό ἰδεολογικό
του πιστεύω καί πού ἀνέλυε μέ τόση ὑπομονή καί σέ κάθε εὐκαιρία
στούς συνεργάτες του, συμφωνοῦσαν ἀπόλυτα μέ τές πράξεις του.

Κλεισμένος στά Κρατητήρια Κοκκινοτριμιθιάς δέν ἀνεχόταν
τήν ἀδράνεια, παρακολουθώντας σάν ἄπλός θεατής τά ἔξω διαδρα-
ματιζόμενα. Μέ προσπάθεια αὐτοθυσίας δραπέτευσε καί πάτησε
τά βουνά τοῦ Πενταδακτύλου ἀκούραστος μαχητής. Βρέθηκε ἔτσι
στό φυσικό του καταπράσινο περιβάλλο, πού σάν γεωπόνος τόσο
λάτρευε, . Ἀνεβαίνοντας στές πιό ψηλές κορφές, ἀναστέναζε
βαθειά καί ἔλεγε. " Ὅση κούραση καί νά νειώθῃς, δῶ πέρα ξε-
κουράζεσαι καί ξεχνιέσαι".

Καταζητούμενος καί ἐπικυρηγμένος ξαναδραπέτευσε. Ἄρχισε
ὁ χειμῶνας καί μετά ἀπό μιά περιοδεία στά χωριά τῆς Κερύνειας,
ἔφτασε τό βράδυ στόν Καραβά. Μπαίνοντας στό χωριό καί διασχί-
ζοντας τόν κεντρικώτερο δρόμο, εἶχε συλληφθῆ συμπτωματικά ἀπό
μιά περίπλοκο. Τόν ἔβαλαν στό τζίπ ὑπό φρούρηση. Πετάχτηκε
ξαφνικά καί ξέφυγε μέσα σ' ἕνα πανδαιμόνιο πυροβολισμῶν. Τό
σπίτι στό ὁποῖα κρύφτηκε μέ κάποιο συναγωνιστή του, ἦταν τό
κέντρο τῶν ἐπιχειρήσεων πού γινόντουσαν γιά τήν ἀνακάλυψη του.
Οἱ χτύποι τῶν ἄγγλων σκαπανέων ἀκουγόντουσαν εὐδιάκριτα ἔξω
ἀκριβῶς ἀπό τό κρυσφήγετο καί κοντά στήν τρύπα ἐξαερισμοῦ τοῦ
κρυσφηγέτου.

Μέρες ὀλόκληρες σιάφτανε καί ὁ Μάτσης μέ μεγάλη ἡρεμίαν
τούς εἰρωνευόταν. Σέ μιά στιγμή ὁ συναγωνιστής του γιά κάμποση
ῥα κοιμήθηκε, ξαπλωμένος στά παχουλά του πόδια. Μόλις ξύπνησε,
ὁ Μάτσης μέ δυσκολία προσπαθοῦσε νά κουνήσῃ τά πόδια του καί
εἶπε.

- Νά τά κουνήσω λίγο γιατί μουδιάσανε καί μέ πονάνε.

- Γιατί τ'άφήνης ακίνητα τόσες ώρες καί τ'ά πονᾶς;
- Κοιμόσουνα επάνω καί δέν ἤθελα νά σέ ξυπνήσω, ἀνάντησε.

Κυνηγημένος ἀπό τοῦς Ἀγγλους ἀρχές τοῦ 1957 ὑποχρεώθηκε νά βγῆ ἀπό τ'ά σύνορα τοῦ Τομέα του γιά νά ἀποφύγη τήν σύλληψη. Καί ἀντιμετώπισε τέσ σφοδρές παρατηρήσεις τοῦ Ἀρχηγοῦ, γιάτί νά ἐγκαταλείψη τήν περιοχή του.

Μετά ἀπό αὐτό εἶναι σίγουρο πώς ὁ θάνατος του δέν εἶναι ἄσχετος μέ τήν μεγάλη του ἀφοσίωση καί πειθαρχία.

Τό Δίκωμο στό ὁποῖο κρύφτηκε στές τελευταῖες ἐπιχειρήσεις, βρισκόταν στά σύνορα τῆς περιοχῆς του. Ὅλοι πίστευαν πώς εἶναι ἀσφαλῆς γιάτί βρισκόταν ἐκτός τῶν ἐπιχειρήσεων. Ὅταν οἱ προδοσίες ἄρχισαν, τοῦ ὑπεδείχθη νά φύγη καί ὑπῆρχε ἀκίνδυνο σχέδιο μεταφοράς καί ἀσφαλείας του στήν Λευκωσία. Ὁ Μάτσης ἀρνήθηκε νά ἐγκαταλείψη τήν περιοχή του καί αὐτό ἦταν ἀρκετό γιά νά τοῦ στοιχίσῃ τήν ζωή, θῦμα ἔτσι τῆς μεγάλης του ἀφοσιώσεως καί πειθαρχίας, περισσότερο ὅμως μιᾶς μεγάλης καί σκοτεινῆς ἀκόμη προδοσίας.

Τήν ἴδια μέρα πού ἐξαγγέλεθηκε μιᾶ ἀπό τίς ἐνεχειρίεις τῆς ΕΟΚΑ μιᾶ ἐκτέλεση ἑνός προδότη ἔγινε σέ κάποια ἀπό τέσ περιοχές τοῦ Τομέα του. Καί ὁ Μάτσης κατηγορήθηκε γιά παραβίαση τῆς ἐνεχειρίας πού συνεπαγόταν ἐκτέλεση. Ὁ Ὑπεύθυνος τῆς περιοχῆς στήν ὁποία ἔγινε ἡ ἐκτέλεση μαζί μέ ἄλλους συναγωνιστές του, τόν παρώτρυναν νά διακολληθῆ, γιάτί πραγματικά δέν ἔφταιγε ὁ ἴδιος. Ὁ Μάτσης ἀρνήθηκε καί ἀπάντησε.

- Ὁ Ὑπεύθυνος ἔχει ὑποχρέωση νά ἀναλαμβάνῃ εὐθύνες. Καί περισσότερη ὑποχρέωση ἔχω, μετά ἀπό τήν συμπεριφορά σας ἀπέναντι μου, γιά τήν ὁποία ἔτι δὴποτε καί νά συμβῆ, νειώθω περήφανος. Καί ἀντιμετώπισε μέ πολλή παρρησιά καί θάρρος τήν κατάσταση μέχρι πού τό θέμα ἔληξε.

Ὁ Μάτσης δέν ἦταν συνεπαρμένος καί δέν ἔτρεφε ὄνειρα μετά τόν ἀγῶνα. Προσπαθοῦσε πάντα νά πείσῃ ὅλους τοῦς συνεργάτες καί συναγωνιστές του νά μὴν ἐκπλαγοῦν γιά τό τί θά ἀντιμετωπίσουν, γιάτί ἀποτελεῖ ἱστορικό γεγονός, ὅτι ἡ τάξη τῶν ἀγωνιστῶν μετά ἀπό τόν ἀγῶνα μπορεῖ νά εἶναι ἡ πιό ἀδικημένη. Ὁ ἴδιος ἔλεγε ὅτι μετά τόν ἀγῶνα θά ἀποσυρόταν στό ἀγρόκτημα του θείου του καί ὑποσχόταν σέ ὅλους ὅτι θά ἐρχόταν γιά νά κλαδεύῃ τ'ά δένδρα καί νά περιποιεῖται τοῦς κήπους.

Ἄκουραςτος τριγυρνοῦσε διαρκῶς γιὰ ν᾿ἀχη συχνή ἐπαφή μέῳλους τούς συναγωνιστές του, πότε γιὰ νά ἐξομολογεῖται καί νά συζητᾷ φιλικά μέ τούς συνεργάτες του καί ἄλλοτε γιὰ νά ἐνθαρρύνῃ καί ἐξυψώνει τό ἠθικό τῶν μαχητικῶν του ομάδων, πού τόν θαύμαζαν.

Μετά ἀπό κάθε ἐπίσκεψη, αὐτός εἶναι Ἄρχηγός ἔλεγαν.

Ἄκουε μέ προσοχή τά προβλήματα καί τές δυσκολίες ὄλων καί ἀθόρυβα φρόντιζε μέ κάθε τρόπο νά τούς βοηθήσῃ.

Τά λίγα χαρακτηριστικά αὐτά λόγια γράφτηκαν μέ τήν εὐκαιρία πού συμπληρώνωνται δέκα χρόνια ἀπό τό θάνατό του. Τό θάνατο ἑνός μεγάλου ἀνθρώπου καί ἀγωνιστή, πού σέ κάθε στιγμή τραβοῦσε ἀπό τό ζωνάρι τόν δωδεκάλογο τοῦ γύφτου καί μέ στόμφο ἀπάγγελε. Ὅπου περπάτησε καί ὅσοι τόν ἄκουσαν κρατοῦν ἀκόμη τήν φωνή του μέτούς στίχους τοῦ Παλαμᾶ, τά δικά του ποιήματα καί τές βαθυστόχαστές του θεωρίες.